



NÉZŐPONT INTÉZET

# A SZÁZ LEGNAGYOBB SZERVEZET KAPJA AZ ADÓEGYSZÁZALÉKOK HARMADÁT

A NÉZŐPONT INTÉZET ELEMZÉSE  
2017.05.17.

## ÖSSZEFOGLALÓ

- Hatalmas összeg, évente összesen 7-7,8 milliárd forint kerül szétosztásra az adóegyszázalék címén (az összeg nem tartalmazza az egyházi felajánlásokat), melyen átlagosan 25 ezer szervezet szokott osztozkodni.
- A 2014-es és 2015-ös adóévet vizsgálva elmondható, hogy rendkívül szétaprózódott az adóegyszázalékot megcélzó szervezetek száma. Ezt az is alátámasztja, hogy a 25 ezerből 8 ezer olyan szervezet van, amelyik 50 ezer forintnál kevesebb adóegyszázalékot gyűjtött be.
- A teljes összeg több mint 30 százaléka mindössze száz szervezetre koncentrálódik és e szervezetek listája szinte állandónak mondható. Érdekesség, hogy a TOP 100 szervezet közül 42 egészségüggyel, 37 pedig állat- illetve természetvédelemmel foglalkozik. Ebből egyértelműen kirajzolódik, hogy a szervezetek melyik két típusa az, amelyik dominál az adóegyszázalékból való részesedés során.
- Sok szervezet nem tölti fel ugyanakkor honlapjára a közhasznúsági beszámolót, valamint az adóegyszázalékos felajánlások elköltéséről szóló külön beszámolót. A TOP 100 kedvezményezett szervezet közül 2015-ben (2014-re vonatkozóan) 61 töltött fel közhasznúsági beszámolót. 2016 májusában, közvetlenül a 2015-ös beszámolást követően 32 elszámolást találtunk, 2017 márciusára ez ötvenkettőre nőtt. Még rosszabbak az arányok az adóegyszázalékról szóló külön beszámolókat illetően, ott 2015-ben százból 21 szervezet, 2016 májusában pedig csak 19 tette azt elérhetővé. Ez 2017-re 27-re emelkedett, ami még így is alig haladja meg a szervezetek egynegyedét.
- Mindez ráerősíthet az adófizetők és a jogosult szervezetek közti bizalmatlanságra, melynek egyik tünete, hogy az adózók többsége (több mint 50 százaléka) még mindig nem él az adóegyszázalék felajánlásának lehetőségével.
- Azon TOP 100 szervezetek körében, melyek feltöltötték adóegyszázalékról szóló beszámolójukat, a dokumentumokat tartalmilag is megvizsgáltuk. Ez alapján a szervezetek 2014-ben átlagosan a teljes felajánlott összeg 50, míg 2015-ben 67 százalékát költötték cél szerinti tevékenységre. A reklámköltségek aránya összesítve nem mondható magasnak, mindkét évben 4-4,5 százalék körül mozgott.
- Kiemelkedik a tartalékolt összegek aránya, a beszámolót feltöltő száz legnagyobb kedvezményezett szervezet átlagosan az adóegyszázalékból elnyert összegek több mint 30 százalékát nem költötte el a 2015-ben leadott beszámolók szerint, a 2016-ban leadott beszámolók alapján ez az arány 13 százalékra csökkent.

## BEVEZETŐ

1997 óta van lehetőségük a magyar adófizetőknek arra, hogy rendelkezzenek személyi jövedelemadójuk egyszázalékáról. Az elmúlt két évtizedben tehát minden évben megküzdnek az egyszázalékra jogosult szervezetek az adózók bizalmáért annak érdekében, hogy az államkasszába befolyt közpénz apró részéből minél nagyobb szeletet tudjanak hasítani. Az adóegyszázalékért való küzdelem azonban nem öncélú pénzgyűjtés, hiszen ezek a szervezetek a társadalom számára fontos ügyeket képviselnek, támogatnak, mint például a beteg emberek gyógyulása, vagy épp a gyermekvédelem.

A jogosult szervezetek támogatása több szempontból is különlegesnek mondható: elsősorban mert egy olyan támogatási lehetőséget ad az adózók számára, melyben nem kell plusz költséget vállalniuk, másrészt közvetlenebb kapcsolatra sarkallja a támogatót és kedvezményezettet.

Minden évben május 20-ig nyilatkozhatnak az SZJA-befizetők a jövedelemadó egy százalékának felajánlásáról, a május 20-a előtti bő másfél hónap a jogosult szervezetek intenzív kampányáról szól. A szervezetek számára sok múlik ezen az időszakon, hogy mennyire hatékonyan, milyen felületeken és mekkora költségvetéssel tudnak kampányolni. Az adóegyszázalékos felajánlások megszerzése rendkívül fontos a szervezetek számára, míg a választópolgárok szempontjából annak van kiemelt jelentősége, hogy a felajánlott adóforintok valóban hasznos tevékenységet szolgáljanak.

Elemzésünkben az adóegyszázalék kérdését, az abból részesülő szervezeteket, a támogatások mértékét és átláthatóságát vizsgáljuk. Arra voltunk kíváncsiak, hogy a legnagyobb adóegyszázalékos felajánlásból részesülő szervezetek mekkora támogatást kapnak évente, mire költik a forrásokat és milyen információ áll rendelkezésre az állampolgárok számára, ha az adóegyszázalékos költségek felől szeretnének tájékozódni.

## AZ ADÓEGYSZÁZALÉKOS FELAJÁNLÁSOK HARMADA A SZÁZ LEGNAGYOBB SZERVEZETNÉL ÖSSZPONTOSUL

Hatalmas összeg, évente összesen 7-7,8 milliárd forint kerül szétosztásra az adóegyszázalék címén (az összeg nem tartalmazza az egyházi felajánlásokat), melyen átlagosan 25 ezer szervezet szokott osztozkodni.<sup>1</sup> A 2017-es költségvetést vizsgálva ehhez hasonló összeget költ Magyarország például a Nemzeti Választási Iroda összes működési kiadására, vagy épp a Magyar Nemzeti Filmalap működésének támogatására.

<sup>1</sup> [http://nav.gov.hu/nav/archiv/szja1\\_1/civil\\_kedvezmenyezettek\\_2014](http://nav.gov.hu/nav/archiv/szja1_1/civil_kedvezmenyezettek_2014) (Utolsó letöltés: 2016.05.03.);  
[http://nav.gov.hu/nav/szja1\\_1/civil\\_kedvezmenyezettek](http://nav.gov.hu/nav/szja1_1/civil_kedvezmenyezettek) (Utolsó letöltés: 2016.06.17.)

A 2014-es és 2015-ös adóévet vizsgálva elmondható, hogy rendkívül szétaprózódott az adóegyszázalékot megcélzó szervezetek száma. Ezt az is alátámasztja, hogy a 25 ezerből 8 ezer olyan szervezet van, amelyik 50 ezer forintnál kevesebb adóegyszázalékot gyűjtött be. A teljes összeg több mint 30 százaléka mindössze száz szervezetre koncentrálódik és e szervezetek listája szinte állandónak mondható. A listán 93 olyan szervezet van, amelyik mindkét évben (2014-es és 2015-ös adóév) felkerült a TOP 100-as listára.

Érdekesség, hogy a TOP 100 szervezet közül 42 egészségüggyel, 37 pedig állat- illetve természetvédelemmel foglalkozik. Ebből egyértelműen kirajzolódik, hogy a szervezetek melyik két típusa az, amelyik dominál az adóegyszázalékból való részesedés során. Az összegek tekintetében is erős eltolódásokról beszélhetünk, hiszen az a szervezet, amelyik a legnagyobb adóegyszázalékból befolyt összeget tudhatja magáénak, 160-173 millió forintot kapott, míg a legalacsonyabb összeget gyűjtő szervezet 150 forintot sem tudott elkönyvelni.

## A SZÁZ LEGNAGYOBB SZERVEZET KAPJA AZ ADÓEGYSZÁZALÉKOK HARMADÁT

# 5/10

TOP 100 kedvezményezett szervezet közül a 2015-ös adóévre vonatkozóan ötvenkettő töltött fel közhasznúsági beszámolót honlapjára.

# 3/10

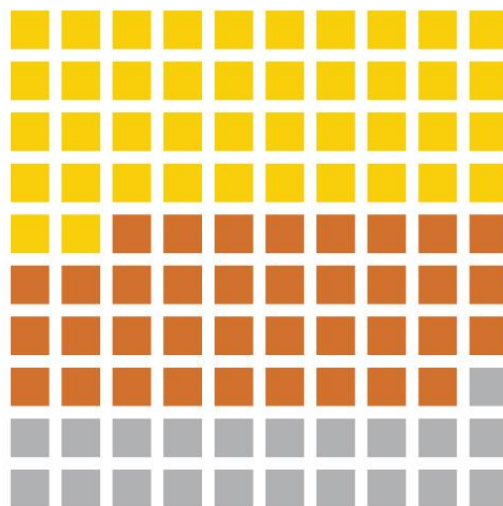
A TOP 100 kedvezményezett szervezet közül a 2015-ös adóévre az adóegyszázalékról szóló külön beszámolót mindössze huszónhét szervezet töltötte fel honlapjára.

# 67%

Azon TOP 100 szervezetek, melyek feltöltötték adóegyszázalékról szóló beszámolójukat, 2015-ben a teljes felajánlott összeg 67 százalékát költötték cél szerinti tevékenységre.

# 13%

A beszámolót feltöltő száz legnagyobb kedvezményezett szervezet 2015-ben átlagosan az adóegyszázalékból elnyert összegek 13 százalékát nem költötte el.



Évente összesen 7-7,8 milliárd forint kerül szétosztásra az adóegyszázalék címén (az összeg nem tartalmazza az egyházi felajánlásokat). A teljes összeg több mint 30 százaléka mindössze száz szervezetre koncentrálódik. A TOP 100 szervezet közül 42 egészségüggyel, 37 pedig állat- illetve természetvédelemmel foglalkozik.

## SOK SZERVEZET ELMULASZTJA KÖZZÉTENNI A PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓKAT

A honlappal rendelkező szervezeteknek fel kell tölteni saját oldalukra a közhasznúsági<sup>2</sup> és az adóegyszázalékról szóló beszámolót<sup>3</sup>. A TOP 100-as listából három olyan szervezet van, amelyik nem rendelkezik saját honlappal. Az Országos Bírósági Hivatal részére megküldött közhasznúsági beszámoló a szervezet vagyonának éves kimutatását, míg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) számára megküldött adóegyszázalékos beszámoló kifejezetten az adóegyszázalék felhasználásának elszámolását tartalmazza.

Az utóbbiban négy kategória alapján kell feltüntetni az elköltött összegeket: be kell számolni arról, hogy mennyit költöttek cél szerinti tevékenységre, működésre, reklámra és mennyit tartalékoltak. Sok szervezet nem tölti fel ugyanakkor honlapjára a közhasznúsági beszámolót, valamint az adóegyszázalékos felajánlások elköltéséről szóló külön beszámolót. A TOP 100 kedvezményezett szervezet közül 2015-ben (2014-re vonatkozóan) 61 töltött fel közhasznúsági beszámolót. 2016 májusában, közvetlenül a 2015-ös beszámolást követően 32 elszámolást találtunk, 2017 márciusára ez ötvenkettőre nőtt.

Még rosszabbak az arányok az adóegyszázalékról szóló külön beszámolókat illetően, ott 2015-ben szából 21 szervezet, 2016 májusában pedig csak 19 tette azt elérhetővé. Ez 2017-re 27-re emelkedett, ami még így is alig haladja meg a szervezetek egynegyedét. Ez annak tükrében, hogy a tételes elszámolást az adóegyszázalékos beszámoló foglalja magában, a közhasznúsági beszámoló pedig csupán a kapott egyszázalékos összeget tartalmazza, kifejezetten alacsony átláthatóságot jelent.

Árnyalja a képet, hogy a hivatalos adóegyszázalékról szóló dokumentum helyett sok szervezet egyéb, nem a NAV-nak megküldött adóegyszázalékról szóló beszámolót tölt fel honlapjára, hanem például saját szöveges éves jelentéseket írnak. Szám szerint 17 olyan szervezet volt, amelyik valamelyik évben hasonló elszámolást töltött fel. A kialakult gyakorlat ugyanakkor ráerősíthet az adófizetők és a jogosult szervezetek közti bizalmatlanságra, melynek egyik tünete, hogy az adózók többsége (több mint 50 százaléka) még mindig nem él az adóegyszázalék felajánlásának lehetőségével.

## A FELAJÁNLÁSOK KÉTHARMADA MEGY CÉL SZERINTI TEVÉKENYSÉGRE

Azon TOP 100 szervezetek körében, melyek feltöltötték adóegyszázalékról szóló beszámolójukat, a dokumentumokat tartalmilag is megvizsgáltuk. Ez alapján a szervezetek 2014-ben átlagosan a teljes felajánlott

<sup>2</sup> Hivatalos nevén: „A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet egyszerűsített beszámolója és közhasznúsági melléklete”

<sup>3</sup> Hivatalos nevén: „Közlemény az adózó rendelkezése szerint a kedvezményezett részére átutalt összeg felhasználásáról”

összeg 50, míg 2015-ben 67 százalékát költötték cél szerinti tevékenységre. A reklámköltségek aránya összesítve nem mondható magasnak, mindkét évben 4-4,5 százalék körül mozgott.

Kiemelkedik ugyanakkor a tartalékolt összegek aránya, a beszámolót feltöltő száz legnagyobb kedvezményezett szervezet átlagosan az adóegyszázalékból elnyert összegek több mint 30 százalékát nem költötte el a 2015-ben leadott beszámolók szerint, a 2016-ban leadott beszámolók alapján ez az arány 13 százalékra csökkent. A 2014-es adóévre vonatkozóan feltöltött beszámolók alapján volt olyan szervezet, amely a kapott támogatás 100 százalékát tartalékolta, további öt pedig több mint 50 százalékot tett félre.

Egy 2014-es törvénymódosítás egyébként orvosolta a nagyarányú tartalékolás problémáját, azóta a szervezetek maximum két évig tehetik félre az adóegyszázalékból befolyt összegeket. A kevesebb tartalékolás kívánalma a következő év adatain már látszik, hiszen a 2016-ban feltöltött beszámolók alapján kevesebben és kevesebbet tettek félre a 2015-ös felajánlásokból, mellyel arányosan láthatóan megnőtt a cél szerinti tevékenységre fordított összegek aránya.

## MÓDSZERTAN

- *Az elemzés során a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) honlapján található adatbázisból dolgoztunk, melyből a 2014-es és 2015-ös kiutalások alapján a 100 legmagasabb összeget kapó szervezetet vizsgáltuk. Ennek oka, hogy arányosan ezeknél a szervezetknél összpontosul az adóegyszázalékos felajánlások egy jelentős része, hiszen az összes felajánlás 30 százaléka a 100 legnagyobb szervezet között oszlik szét.*
- *A TOP 100 szervezetnél először megnéztük, hogy rendelkeznek-e honlappal, majd a honlappal rendelkező szervezetek esetében megvizsgáltuk, hogy milyen adóegyszázalékkal való elszámolást célzó dokumentumot töltöttek fel.*
- *Az összehasonlíthatóság okán a honlapokat három alkalommal vizsgáltuk meg: a 2015-ben feltöltött beszámolókat 2016.04.18. és 2016.05.03. között, a 2016-ban feltöltött beszámolókat pedig két alkalommal, 2016.05.30. és 2016.06.17., illetve 2017.03.02. és 2017.03.09. között vizsgáltuk. A vizsgálat során megnéztük, hogy a szervezetek feltöltötték-e a honlapra az aktuális közhasznúsági és adóegyszázalékról szóló beszámolókat.*
- *A honlapokon megtalálható beszámolókat tartalmi szempontból is elemeztük, megnézve, hogy a beszámolók alapján mire költik a szervezetek az adóegyszázalékból befolyt összegeket.*